

mið- vikan

Mikudagur 11. desember 1996

JAN MÜLLER

Tað var upplesturinn hjá Kristínu Óster í útvarpinum fyrri skjótt 30 árum síðani, sum birti kenslur og tankar í Elini Mouritsen, um ikki henda syrgiliga og dramatiska söga - Rannvá eftir Dagmar Joensen-Næs - hevði egnað seg at verið gjørd til ein veruligan stórfilm.

I 1992 fór Elin so undir at gera fyrrreikingar til eitt filmsleikrit. Tvey ár seinni heitti hon á íslenska listamannin Arna Ibsen um at hjálpa sær við leikritinum. Síðani hava tey bæði arbeitt við hesum stóra og spennandi verki, til tey nú um dagarnar lögdu seinastu hond á tað saman við amerikanska filmsprodusaranum, Stacy Herbert.

Vit hittu tey bæði í Hans Andreasarhúsi í Havn um vikuskiftið, tá arbeitt var við leikritinum.

Arni Ibsen

Arni Ibsen er kendur í Íslandi fyrri sínar sjónleikar. Hann hevur skrivað ikki færri enn átta sjónleikar umframt at hava gjørt leikrit til stuttfilmir í sjónvarpi og skrivað fleiri yrkingasavn og stuttsgúsavn.

Hann er útbúgvinn lærari og hevur eitt skifti arbeitt á Tjóðleikhúsinum í Reykjavík sum bæði skrivari og dramaturgur. Í dag starvast hann so sum freelancari bæði sum dramatikkari og yrkjari.

Hann vitjaði fyrri fyrstu ferð í Føroyum í fjør, tá hildin varð frændafundur millum Fróðskaparsetrið og Háskóla Íslands, men hevur annars havt okkurt smávegis tilknýti til føroyskan sjónleik, tá ið Oskar Hermansson, sáli var í velmaktini.

Nú hevur hann so havt professionelt samstarv við Elin Mouritsen í sambandi við filmsleikritið um Rannvá.

Hetta er hann sera fegin um og heldur, at tey hava fingið eitt gott leikrit burtur úr.

Tá Elin heitti á meg og bað meg lesa fyrribils upp skot sít til leikhandrit og søguna um Rannvá, gjørdist eg ikki sørt bergtúkin, tí henda søgan er so ótrúliga kensluborin og dramatisk. Hon inniheldur nærum alt tað tú kanst finna tær, ið

ein góður filmur skal hava: hon er spennandi og undirhaldandi og hon fevnir um alt frá kærleika, dramatikki, aktión til tær heilt stóru kenslurnar, nakað, sum tú saknar í dagsins filmum.

Moralurin tað mest áhugaverda í søguni

Men tað, sum Arni Ibsen heldur er mest áhugavert við hesi søguni, er moralurin. Sögan er nevniliga ótrúliga moralsk. Tað er sera týðningarmikið at fáa eina søgu við morali í, sum tú ikki opið moraliserar men har ein søga verður søgd - ein søga, sum fyrri tað fyrsta er undirhaldandi, spennandi og romantisk og sum visir menniskju í gerandisdegnum, men sum harnæst hevur ein undirliggjandi tekst og enda, har tú finnur ein ótrúliga sterkan moral.

Arni Ibsen heldur filmsheimurin er við at missa seg sjálfan burtur í dag av sokallaðum „cheap tricks“ filmum.

Sögan um Rannvá er international. Hon hevur ein altjóða moral - har tankin um at hava virðing fyrri øðrum menniskjum er í sentrum. Har vit verða mint á, at alt tað ónda vit gera oftani rakar okkum og komandi ættarlið sum hevd.

Moralurin í hesi søgu er tann, at ger tú nakað illt móti tínum medmenniskjum, so fer hetta at fylgja tær og tínum alt lívið. Tú hevur tí at ansa tær, hvat tú ger móti tínum medmenniskjum.

Arni Ibsen sigur, at endamálið við filmsleikritinum er so at fáa moralin enn greiðari fram enn í søguni - og hetta gerst m.a. við at leggja størri dent á tað dramatiska.

Vit hava tí roynt at fara djúpri niður í sjálva psykologini í søguni fyrri at gera eitt gott og dramatiskt filmsleikrit, og tá hevur so eisini verið neyðugt at brúka nýggjar persónar, men sum heild má sigast, at grundarlagið í søguni er ikki broytt.

Arni Ibsen hevur innlivað seg so nógv í søguna, at nú leikritið er liðugt, kenst hetta sum ein stórusaknur og tórnur.

Hetta hevur verið ómetaliga spennandi, og eg eri sera bjartskygdur, ikki minst eftir at hava arbeitt saman við produsara í nakrar dagar. Eg skilji tað so, at

Arni Ibsen, rithøvundi sera bjartskygdur:

Filmarnir um Barbu og Rannvá kunnu fáa stóran týðning fyrri Føroyar sum ferðamannaland

Elin Mouritsen og Arni Ibsen, væl nøgd eftir lokið verk. Mynd Jens Kr Vang

produsarin hevur stóran vónir til henda filmen.

Filmurin kann fáa stóran týðning fyrri Føroyar

Íslendingar hava gjørt nógvir filmar, og royndirnar har eru, at fær tú ein góðan film, sum gerst sera vælumtøktur í útlandinum, so kann hann fáa stóran týðning fyrri landið og her serliga ferðavinnuna.

Arni Ibsen sigur, at her til at fáa ein kendan instruktør og bara ein ella tveir kendar leikarar til filmen - og hann fer at verða væl móttikin í umheiminum, so kann hann fáa ótrúliga positiva ávirkan á Føroyar sum eitt nú ferðamannaland. Hetta hava íslendingar sannað, eitt nú tá filmurin „Nattúrurarnar børn“ eftir Friðrik Tór Friðriksson varð nomineraður til ein Oskar fyrri besta útlandska filmen. Og kanska ikki minst skot, nú filmurin Braveheart, sum fer fram í Skotlandi, gjørdist heimskendur.

Lítlið er tí um, at tveir filmir sum hesir um Barbu og Rannvá kunnu fáa stóran týðning fyrri Føroyar landsbúskaparlaga.

Føroyingar og íslendingar brúk fyrri hvørjum øðrum

Arni Ibsen vónar ikki, at hetta verður einasti møguleiki hansara at arbeiða saman við føroyingum. Sjálvur heldur hann, at tjóðir sum Føroyar og Ísland, ið stríðast fyrri sjálvstyri, hava nógv brúk fyrri hvørjari aðrari, og her ikki minst á mentanarlaga økinum.

Vit stríðast við hópmént anina, sum kemur inn á okkum, og netup hetta at vit hava so nógv í felag bæði í søgu og mentan, ger, at vit kunnu stuðla hvør øðrum. Eg haldi eisini, at føroyingar kunnu vera við til at hjálpa Íslandi, soleiðis at vit ikki missa okkara røtur til fortíðina.

Mentanin hevur alstóran týðning fyrri báðar tjóðirnar, og tað er sera umráðandi, at vit ikki gloyma, at tað er tann livandi mentanin, sum definerar okkum. Ongin fer at minnast okkum fyrri, hvat vit eru, men øll fara at minnast okkum fyrri, hvat vit skapa.

Arni Ibsen dylur ikki fyrri, at sjónleikurin er kanska

tann mest týðandi parturin av mentanini.

Tað er kanska torført at tosa um hetta, men mín kensla er, at sjónleikur hevur alstóran týðning, tí við honum kanst tú fáa ting fram og fortelja á ein annan og djúpri hátt, enn tú kanst siga og fáa fram við bókmentum.

Ein sera fegin um samstarvið

Elin Mouritsen er eisini fegin um úrslitið av samarbeiðinum millum seg og íslendingin Arna Ibsen.

Vit hava havt eitt framúr gott samstarvið. Eg eri sera glað um, at rokkið er á mál. Nú er málið so latið upp í hendurnar á øðrum at arbeiða viðari við.

Hon visir tó á, at tey bæði koma at hava listarliga ábyrgdina í sambandi við upptøkurnar, og tí skulu tey vera hjástødd undir øllum upptøkunum, bæði her heima og í útlandinum.

Tað er so kostnaðarmikið at gera film, at alt verður lagt til rættis til minsta smálut, aðrenn upptøkurnar byrja. Roknað verður við, at tað fer at taka einar seks til átta vikur at gera upptøkurnar í Føroyum.

Hon er annars fegin um, at tað hevur gingið so væl í hond. Tað er bert gingið gott eitt ár frá tí, at hon lat produsaranum filmsleikritið, til seinasta hond nú verður lögð á tað. Av royndum vita vit, at hetta kann taka upp í fleiri ár. Taka vit t.d. stórfilmurin „Forest Gump“, so tók tað næstan 10 ár at fáa leikritið liðugt.

Nú Elin hevur brúkt so nógv tíð og orku uppá at gera filmsleikritið liðugt er hon eisini sera spent um, hvørjir leikarar fara at spæla teir ymsu persónarnar. Sjálvandi vónar hon, at onkrar stjørnur vera við, tí tað verður so við til at skapa enn meira áhuga fyrri filminum.

„Nattarinnar andlit“

Nú filmurin verður gjørdur av útlandskum instruktørum við útlandskum leikarum er eisini neyðugt at broyta nøkur av føroysku nøvnum.

Filmurin kemur ikki at eita Rannvá, men istaðin „Face of Night“ ella „Nattarinnar andlit“.

Nakrir av persónunum fáa onnur nøvn, eitt nú eitur Smith kommandantur Fal-

kenborg, móður Rannvá Guðrun fer at eita Kristina, sum tað er lættari at úttala á enskum, og Steinbjørn fer at eita Bjørn.

Ein broyting í leikritinum í mun til bókina verður so m.a. tann, at dómarin fær størri leiklut, og haraftrat fer størri partur av søguni fram í Keypmannahavn, enn tað er galdandi í bókini.

Heldur ikki Elin Mouritsen heldur tað hevur so nógv at siga, antin søgan veruliga er farin fram ella ikki. Soleiðis er tað við flestu filmum. Men filmurin hevur so nógv, av tí, sum kann kenslur fram og tankar í gongd. Tað er sum hjarta bløðir eftir at hava upplivað søguna um Rannvá. Tað er nakað, sum fær tað heilt innaru kenslurnar í gongd.

Soleingi vit listafólk megna at fáa fólk at uppliva nakað, sum fær tey at føla og hugsa, so hava vit rokkið okkara uppgávu.

Hóast søgugongdin er sera dramatisk og ógvuslig, so heldur Elin fyrri, at veruleikin oftani er øgiliga beiskur.